

PROGRAMSKI PAKET CALCULUS

PRELAZAK NA NOVI KONTNI PLAN I PREKONTIRANJE PODATAKA U BAZI ZA ZAKONSKU REGULATIVU CRNE GORE 2020. GODINE

Verzija 1 od 12.02.2021.

(obuhvata novi kontni plan, strukturu cashflow i finansijske izveštaje
za privredna društva i druga pravna lica)

Sadržaj

Uvod	2
Priprema za prelazak na novi kontni plan	2
Postupak sa operativnim bazama podataka, s obzirom na podatke iz različitih poslovnih godina.....	2
Provera i prilagođavanje šeme i intervencije nad podacima pre pokretanja procedure za prekontiranje	4
Prelazak na novi kontni plan i prekontiranje podataka	4
Dodatne ručne izmene posle prekontiranja	4
CashFlow (Tokovi gotovine).....	4
Poslovna knjiga prihoda i rashoda PK-1 (Prosto knjigovodstvo)	5
PRILOG 1 – Uporedni pregled za privredna društva i druga pravna lica.....	6

Uvod

Prema novom Zakonu o računovodstvu i Pravilnicima o kontnom okviru i finansijskim izveštajima, finansijski izveštaji za 2020. godinu moraju se predati na novim obrascima prema novom kontnom planu, pa se poslovne knjige za 2019. i 2020. godinu moraju prevesti na novi kontni plan.

Za prelazak na novi kontni plan koristi se prozor "**Prekontiranje**" u programu "**Finansijsko knjigovodstvo**" (Glavni meni: Dokumenti --> Prekontiranje). Modul za prekontiranje se zasniva na **uporednom pregledu za preknjižavanje sa detaljima analitičkih konta u prilogu 1 kraju ovog uputstva**.

Ako ste sami uneli novi kontni plan i već vodite knjiženja po novom kontnom planu, pogledajte poglavlje "Specijalni slučajevi" u uputstvu prozora "Prekontiranje".

U novoj verziji programa su ugrađeni i novi obrasci za finansijske izveštaje.

Priprema za prelazak na novi kontni plan

Procedura za prekontiranje istovremeno instalira novi kontni plan i novu strukturu cashflow, prebacuje sve podatke (knjiženja u glavnoj knjizi i finansijskoj operativi, definisane šeme knjiženja, razna druga definisanja itd) vezane za stara konta, na nova konta prema šemi za prekontiranje i ažurira cashflow u stavkama izvoda i blagajne, bez obzira na to da li u bazi postoje podaci iz ranijih godina, jer u jednoj bazi nije moguće voditi knjige po dva različita kontna plana i dve strukture cashflow-a.

PROCEDURA ZA PREKONTIRANJE UVEK AŽURIRA KOMPLETNU BAZU PODATAKA!

Napomena: Dugme za prekontiranje u prozoru "Pregled po stavkama - Kartice" ima drugačiju namenu. U tom prozoru se obavlja samo prebacivanje pojedinih stavki glavne knjige sa jednog konta na drugi. Pri tome se ništa ne menja u kontnom planu niti se prekontiraju bilo koji drugi podaci u bazi vezani za konta (u šemama knjiženja, u finansijskoj operativi itd). Za razliku od toga, prozor "Prekontiranje" prekontira sve podatke vezane za konta i ažurira kontni plan.

Pre pokretanja procedure za prekontiranje, neophodno je da isplanirate postupke sa pojedinim bazama podataka i obavite prethodne provere! Detaljna objašnjenja za pripremu prelaska na novi kontni plan data su u uputstvu prozora "Prekontiranje", dok ovde navodimo samo specifične detalje vezane za ovaj konkretni kontni plan i godinu.

Postupak sa operativnim bazama podataka, s obzirom na podatke iz različitih poslovnih godina (PREKONTIRANJE, ZAVRŠNA KNJIŽENJA 2020. I PRENOS U NOVU GODINU 2021.)

Glavni problem su podaci glavne knjige iz prethodne, 2019. godine. Za tu godinu je već urađen završni račun i predati su finansijski izveštaji po starom kontnom planu, pa podatke iz 2019. moramo sačuvati u izvornom obliku. Neke baze, pored 2019. sadrže podatke iz još ranijih godina, pa i te podatke moramo sačuvati u izvornom obliku. Sa druge strane, za nove finansijske izveštaje za 2020. godinu neophodno je pripremiti podatke iz 2019. po novom kontnom planu. **Jedini način da ovo postignemo je da podatke glavne knjige iz 2019. godine obezbedimo u dve različite baze:** u jednoj ćemo sačuvati izvorne podatke 2019. godine, a u drugoj ćemo podatke prekontirati na novi kontni plan.

S obzirom na različite statusse preduzeća, poslovne potrebe, navike i opcije kod prenosa u novu godinu, pojavljuje se nekoliko slučajeva:

1. **U tekućoj bazi postoje samo knjiženja iz 2020. godine**
  - 1.1. **Knjiženja iz 2019. godine ne postoje** (počeli ste sa radom u programu tek 2020. ili je firma osnovana 2020.)
Nije potreban nikakav poseban postupak, jer se u izveštajima neće popunjavati podaci prethodne godine.
Prekontiranje se obavlja za sve podatke u bazi 2020.
  - 1.2. **Knjiženja iz 2019. godine se nalaze u drugoj bazi** (obavljen je prenos u novu godinu 2019. na 2020.)
Ova baza 2019. zadržaće podatke u izvornom obliku. Za prebacivanje podataka 2019. na novi kontni plan postoje dva rešenja:
    - 1.2.1. **Preneti naloge glavne knjige iz 2019. u bazu 2020. eksportom i importom preko datoteka.**
Ovo rešenje može zahtevati dodatna usklađivanja analitika i vrsta naloga glavne knjige u bazi 2020.
Prekontiranje se obavlja tek posle ove operacije, za sve podatke u bazi 2020.
    - 1.2.2. **Iskopirati bazu 2019. u posebnu bazu, koja će služiti samo za finansijske izveštaje 2020. godine** i definisati poseban DSN za pristup toj bazi.
Prekontiranje se obavlja tek posle ove operacije, posebno u kopiranoj bazi 2019. i posebno u bazi 2020.

2. U tekućoj bazi postoje knjiženja iz 2020. i iz ranijih godina

2.1. **Postoji posebna baza 2019.** (obavljen je prenos u novu godinu sa 2019. na 2020, a knjiženja ranijih godina su samo zadržana i u tekućoj bazi 2020.)

Nije potreban nikakav poseban postupak, jer će ova baza 2019. zadržati podatke u izvornom obliku. Prekontiranje se obavlja za sve podatke u bazi 2020.

2.2. **Ne postoji posebna baza 2019.** (nije obavljen prenos u novu godinu 2019. na 2020.)

Za čuvanje podataka 2019. po starom kontnom planu postoje tri rešenja:

2.2.1. **Prenos u novu godinu 2020. na 2021. se ne obavlja, a bazu 2020. iskopirati u posebnu bazu, koja će zadržati podatke ranijih godina u izvornom obliku,** i definisati poseban DSN za pristup toj bazi. Ovaj postupak primeniti ako želite da i dalje u tekućoj bazi čuvate podatke iz ranijih godina (ne samo iz glavne knjige, nego možda i ostale podatke) i da nastavite rad sa podacima iz više godina kao do sada. Prekontiranje se obavlja tek posle ove operacije, za sve podatke u tekućoj bazi 2020.

2.2.2. **Obaviti prenos u novu godinu 2020. na 2021. pre prekontiranja, uz isključenu opciju "Brišu se nalozi glavne knjige".** Samim prenosom u novu godinu dobijamo dve razdvojene baze: "stara" baza 2020. zadržaće podatke 2019. i 2020. u izvornom obliku, a u "novoj" bazi 2021. će ostati nalozi iz 2019. i 2020. Prekontiranje se obavlja tek posle ove operacije, za sve podatke u bazi 2021.

Ovo rešenje nije preporučljivo, jer "stara" baza ne sme da se prekontira, pa bi se završetak knjiženja 2020. morao obaviti u "novoj" bazi 2021. To je izvodljivo samo u slučajevima kada sva knjiženja u glavnoj knjizi obavljate ručno, odnosno kada ne koristite šeme za automatska knjiženja podataka iz trgovine, finansijske operative i drugih programa. U ostalim slučajevima ovo rešenje nije primenljivo.

Postoji još jedna **podverzija ove opcije: posle prenosa u novu godinu, "stara" baza može da se iskopira u još jednu posebnu bazu, koja bi sačuvala podatke 2019. godine u izvornom obliku,** uz kreiranje posebnog DSN-a za tu bazu. Tada bi završna knjiženja 2020. i prekontiranje mogla da se obave u "staroj" bazi 2020. Ovo rešenje ima samo taj nedostatak što od jedne baze formiramo čak tri nove baze.

2.2.3. **Obaviti prenos u novu godinu retroaktivno sa 2019. na 2020. pre prekontiranja, uz isključenu opciju "Brišu se nalozi glavne knjige".** Samim prenosom u novu godinu dobijamo dve razdvojene baze: "stara" baza 2019. zadržaće podatke 2019. u izvornom obliku, a u "novoj" 2020. će ostati nalozi iz 2019. i 2020. Prekontiranje se obavlja tek posle ove operacije, za sve podatke u bazi 2020.

Posle gore navedenih postupaka za pripremu baza podataka, za nastavak rada u bazi 2020. u prelaznom periodu od 1. 1. 2021. do završetka knjiženja 2020. godine, formiranja završnog računa i predaje finansijskih izveštaja, **preporučujemo da u periodu posle 1. 1. 2021. postupate sledećim redosledom, jer je najjednostavniji:**

1. **Prelazak na novi kontni plan i prekontiranje podataka u bazi**
2. **Početak knjiženja 2021. godine (po novom kontnom planu)**
3. **Završetak knjiženja 2020. godine (po novom kontnom planu)**
4. **Prenos u novu godinu 2021. (neobavezno)**

Jedini izuzetak od ovog redosleda su slučajevi iz tačaka 2.2.2. i 2.2.3, kada ne postoji posebna baza 2019. godine i kada se prenos u novu godinu mora obaviti pre prekontiranja.

Navedeni redosled nije obavezan, pa zavisno od Vaših opredeljenja možete odabrati i drugačiji redosled, ali u tom slučaju morate uzeti u obzir sledeće smernice:

- Ako smatrate da je lakše da završite knjiženja 2020. u starom kontnom planu, pa da tek onda pređete na novi kontni plan i prekontirate podatke, to je izvodljivo, ali ako se podaci obe godine nalaze u istoj bazi u tom periodu ćete morati da i knjiženja 2021. godine započnete po starom kontnom planu, što nije u skladu sa propisima. Postoji rešenje da se završna knjiženja 2020. obave po starom kontnom planu, a knjiženja 2021. započnu po novom kontnom planu, tako što se pre prekontiranja obavi prenos u novu godinu 2020. na 2021. (opisano u sledećem pasusu).
- Ako neposredno posle 1. 1. 2021. želite da izvršite prenos u novu godinu, onda je pitanje da li da prelazak na novi kontni plan i prekontiranje obavite pre ili posle prenosa u novu godinu i gde posle toga završiti knjiženja 2020. godine? Pošto se prenos u novu godinu obavlja pre završetka knjiženja 2020, očigledno je da se knjiženja 2020. moraju završiti u "staroj" bazi 2020. Ovde postoje dve kombinacije sa prekontiranjem:

- **Prenos u novu godinu se obavlja pre prekontiranja.** U tom slučaju prekontiranje morate obaviti i u "staroj" bazi 2020. (jer poslovnu godinu 2020. morate završiti sa novim kontnim planom) i u "novoj" bazi 2021. U slučajevima kada postoji posebna baza 2019. ovo rešenje je u redu i po potrebi omogućava kasnije prekontiranje "stare" baze i završna knjiženja 2020. po starom kontnom planu, a početak knjiženja 2021. po novom kontnom planu.
Ovo rešenje nije primenljivo u slučaju iz tačke 2.2.2. kada ne postoji posebna baza 2019. godine, jer biste prekontiranjem "stare" baze 2020. prekontirali i podatke 2019, koje više ne biste imali sačuvane u izvornom obliku ni u jednoj bazi. Podverzija rešenja iz tačke 2.2.2. sa kreiranjem treće baze za 2019. godinu podržava ovo rešenje.
- **Prekontiranje se obavlja pre prenosa u novu godinu.** Ovo rešenje ne zahteva da se prekontiranje obavlja dva puta, u "staroj" i u "novoj" bazi, ali je primenljivo samo ako već imate posebnu bazu 2019. godine. Ako ne postoji posebna baza 2019. godine, prekontiranje se ne sme obaviti pre prenosa u novu godinu ili kopiranja tekuće baze 2020. u posebnu bazu.

Provera i prilagođavanje šeme i intervencije nad podacima pre pokretanja procedure za prekontiranje

Pre pokretanja procedure za prekontiranje neophodno je da proverite i prilagodite šemu prekontiranja, koju možete videti u prozoru "Prekontiranje". Detaljno objašnjenje pogledajte u uputstvu tog prozora.

Detaljni uporedni pregledi za sva nova i izmenjena konta dati su u tabelarnim priložima na kraju ovog uputstva.

Pre prekontiranja na nekim podacima u bazi ćete možda morati da izvršite određene ručne korekcije (izmene šifara konta, otvaranje novih konta, preknjižavanje stavki glavne knjige i sl). Podrazumevana šema uglavnom omogućuje da sve ručne korekcije obavite posle operacije prekontiranja. Ipak, zavisno od strukture Vašeg kontnog plana i analizom tabela uporednih pregleda, morate sami da procenite da li su potrebne još neke intervencije pre pokretanja procedure.

Prelazak na novi kontni plan i prekontiranje podataka

Pre pokretanja procedure za prekontiranje obavezno arhivirajte bazu podataka i sačuvajte tu arhivu na posebnom mestu dok ne prekontrolišete podatke posle prekontiranja!
Zatvorite sve druge programe paketa Calculus, a svi ostali korisnici moraju biti odjavljeni iz baze podataka!

Prekontiranje se obavlja u prozoru "Prekontiranje" u programu "Finansijsko knjigovodstvo", dugmetom <Pripremi konačnu šemu>. Detaljno objašnjenje pogledajte u uputstvu tog prozora.

Dodatne ručne izmene posle prekontiranja

Posle automatskog prekontiranja, potrebno je obaviti i dodatne ručne izmene pojedinih podataka, koji ne mogu automatski da se obrade (nazivi konta, podaci čija konta nisu obuhvaćena šemom itd). Detaljna objašnjenja standardnih postupaka pogledajte u uputstvu prozora "Prekontiranje".

CashFlow (Tokovi gotovine)

Inicijalna struktura cashflow je sada prvi put uvedena u Calculus za regulativu Crne Gore, pa ne postoji procedura za automatsko prevezivanje stavki izvoda i blagajne na novu strukturu.

Ako ste već koristili cashflow sa svojom strukturom, ona će sada biti ažurirana pozicijama nove strukture ako ste izabrali tu opciju kod operacije prekontiranja. Ako niste koristili cashflow, nova verzija će instalirati inicijalnu strukturu. U oba slučaja, da biste dobili finansijski iskaz o tokovima gotovine, morate ručno povezati stavke izvoda i blagajne sa pozicijama cashflow. Za olakšanje ovih ručnih postupaka možete koristiti prozor "Pregled prometa" u Finansijskoj operativi, gde dugmetom <Popuni / Preveži Cash Flow> možete odjednom prevezati veći broj stavki.

Dodatna objašnjenja pogledajte u uputstvu prozora "Prekontiranje" i "CashFlow".

Poslovna knjiga prihoda i rashoda PK-1 (Prosto knjigovodstvo)

Konta u podrazumevanoj šemi knjiženja za knjigu PK-1, koja se isporučuje u instalacionoj bazi, ostaju nepromenjena u novom kontnom planu 2020, pa sistem za prekontiranje ne obrađuje šemu knjige PK-1.

Detaljna objašnjenja standardnih postupaka za PK-1 pogledajte u uputstvu prozora "Prekontiranje".

PRILOG 1 – Usporedni pregled za privredna društva i druga pravna lica

UPOREDNI PREGLED ZA PREKNJIŽAVANJE SA RAČUNA PRETHODNOG KONTNOG OKVIRA NA RAČUNE NOVOG KONTNOG OKVIRA (SA DODATKOM RAČUNA KOJI SE NE NALAZE U ORIGINALNOJ PROPISANOJ ŠEMI I OBJAŠNENJIMA SVAKE POZICIJE)

Legenda:

Bela pozadina	- nije obuhvaćeno šemom za prekontiranje u Calculusu (neophodna je dopuna šeme ili ručno prekontiranje)
Plava pozadina	- obuhvaćeno šemom za prekontiranje u Calculusu (neke pozicije zahjevaju dodatne intervencije)
Žuta pozadina	- nije obuhvaćeno šemom za prekontiranje u Calculusu, ali preknjižavanje nije ni potrebno

U koloni "Napomena" data su objašnjenja za pojedine pozicije (kako šema u Calculusu tretira konta i kakve su naknadne intervencije potrebne).

RB	Novi računi	Sa prethodnih računa	Napomena
1	33 – Revalorizacije rezerve i nerealizovani dobiti i gubici	33 – Revalorizacije rezerve i nerealizovani dobiti i gubici	Ranija podela na sintetička konta 331 do 334 je izmenjena u nova konta 331 do 337. Prekontiraju se analitike: 3320 na 3311, 3330 na 3320 i 3340 na 3321 Ako imate dodatne četvorocifrene analitike u odnosu na inicijalni kontni plan, treba ih unapred preknjižiti ili izmeniti šemu.
2	Klasa 8 – Vanbilansna evidencija		U starom kontnom planu nismo imali definisana sintetička i analitička konta. Sada je kompletna klasa detaljno analitički podeljena. Potrebna je dopuna šeme ili naknadno prekontiranje.
3	Klasa 9 – Obračun troškova i učinaka		Kompletna klasa je detaljnije analitički podeljena. Potrebna je dopuna šeme ili naknadno prekontiranje.

RAČUNI KOD KOJIH SE OTVARAJU NOVI ANALITIČKI RAČUNI I OBAVLJA DODATNA PRERASPODELA ANALITIČKIH RAČUNA UNUTAR ISTOG SINTETIČKOG RAČUNA ZBOG NOVIH POZICIJA U FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA

Napomena: Kod pojedinih konta se kroz šemu, posle gornjih prekontiranja, obavlja dodatno prekontiranje ovih analitičkih konta.

Dole navedena naknadna ručna prekontiranja možete u određenim slučajevima obaviti i prilagođavanjem šeme prekontiranja, ako od ranije imate konta koja odgovaraju novim analitičkim kontima.

4	03 – Dugoročni finansijski plasmani	Konta 0330 i 0393 su podeljena na matična, zavisna i ostala povezana lica. Prekontiraju se analitike: 0393 na 03930. Potrebna je dopuna šeme ili naknadno prekontiranje sa matičnih na zavisna i ostala povezana lica. Konta 0391 i 0392 su podeljena na ispravke učešća koja se vrednuju metodom učešća, ostala učešća i druge HOV. Prekontiraju se analitike: 0391 na 03910, 0392 na 03920. Potrebna je dopuna šeme ili naknadno prekontiranje učešća koja se vrednuju metodom učešća i drugih HOV.
5	209 – Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca	Konto 209 je podeljen na četiri analitike (analogno podeli grupe 20 na trocifrena konta). Potrebna je dopuna šeme ili naknadno prekontiranje sa 2090 na 2901 i 2902 i 2903.
6	236 – Hartije od vrijednosti kojima se trguje	Otvoren je novi konto 2361 za zavisna pravna lica. Potrebna je dopuna šeme ili naknadno prekontiranje sa 2360 na 2361.
7	322 – Statutarne i druge rezerve	Konto 3220 je preimenoven u statutarne rezerve, a otvoren je novi konto 3221 za druge rezerve. Potrebna je dopuna šeme ili naknadno prekontiranje sa 3220 na 3221.
8	42 – Kratkoročne finansijske obaveze	Otvorena su nova konta 4228, 4238, 4248, 4258 i 4298 za obaveze prema licima koja nisu kreditne institucije. Potrebna je dopuna šeme ili naknadno prekontiranje sa 4220, 4230, 4240, 4250 i 4290 na nova konta.
9	439 – Ostale obaveze iz poslovanja	Otvoren je novi konto 4391 za obaveze po menicama. Potrebna je dopuna šeme ili naknadno prekontiranje sa 4390 na 4391.
10	495 - Odloženi prihodi i primljene donacije	Otvoren je novi konto 4958 za dugoročne odložene prihode i donacije. Potrebna je dopuna šeme ili naknadno prekontiranje sa 4950 na 4958.
11	52 – Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	Konta 520, 521, 522, 523, 524, 525 i 526 su podeljena na neto naknade, poreze i doprinose. Potrebna je dopuna šeme ili naknadno prekontiranje sa 5200, 5210, 5220, 5230, 5240, 5250 i 5260 na odgovarajuća novootvorena konta.
12	563 – Negativne kursne razlike	Konto 563 je podeljen na kredite i zajmove, potraživanja i obaveze, novčana sredstva i ostale kursne razlike. Potrebna je dopuna šeme ili naknadno prekontiranje sa 5630 na 5631, 5632 i 5639.

13	589 – Rashodi po osnovu usklađivanja vrijednosti ostale imovine	Konto 589 je podjeljen na stalnu, nefinansijsku i finansijsku ostalu imovinu. Potrebna je dopuna šeme ili naknadno prekontiranje sa 5890 na 5891 i 5892.
14	66 – Finansijski prihodi	<p>Konta 660 i 661 su podjeljena na prihode od učešća u kapitalu, kamata, kursnih razlika, efekata valutne klauzule i ostale prihode, a zatim dodatno na prihode od tekućih potraživanja i od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova.</p> <p>Konta 662, 664 i 669 su podjeljena na prihode od tekućih potraživanja i od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova. Na kontu 669 je dodatno otvoren konto za prihode od učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica.</p> <p>Konto 663 je podjeljen na kredite i zajmove, potraživanja i obaveze, novčana sredstva i ostale kursne razlike.</p> <p>Potrebna je dopuna šeme ili naknadno prekontiranje sa na 6600, 6610, 6620, 6630, 6640 i 6690 na odgovarajuća analitička konta.</p>